

gevraagd, hoe
sich het best
de Synode van
wijken.
e eerstkomende
in een tweetal
nd.
n inhoud

f. Kerken,
aansporing der
onderheid bij de
ei leerling in de
er of den geest
kerken in strijd
zaak genoemd,
en willekeurige
s Heeren Woord

lige godgeleerd
hiernaar bij de
onderzoek in te
toegevoegd:

kerken,
al in den tegen-
kerkelijke exami-
id en de kennis

bij schriftelijke

e gekozen om
indus te onder-
heid, inzonder-
ture-Geelkerken

voor twee vak-
emining exami-
tulk een onder-
en.

e niemand een
tem onder alle
e exceptionele

de kerkelijke
willen wij hier

s kunnen zien

dan ook moei-

over het kron-
kies hij deze
e te tekenen de
dittieke machten:
de Egyptische
te werkelijk niet.
En in Jes. 14:12
— zelfs van een
t verband wijs-
ensch wordt be-
n Tiglath-Pilezer
eetje erger tyr-
k Nebukadnezar
terzwolgen heeft
ar een mensche-
aenschelijke weg
de jongens van

reikt niet noodig
st aan een alle-
n of van buiten
et drakengevecht
dingen van den
e verhoudingen
den-man af, als
it in het gebruik
t stelligheid ons
oren zoo op het

we reeds zeiden,
et laatste bijke-
en duivel, Satan,
heurende wolken
lenken hier, kan
het visioen. In
w veel heerlijks
n haar heen; ze
s, haar baren en
... het zijn alle
beweging zetten
uw de kerk ver-
ring geschreeven
ol, hier en daar
agen. Uitzien-
en. Zoo kan ook
al rukt hij ster-
e, die, als het vi-
men valt in het
n wereldteeken:
kelijheid komt
e leenwereld
ak in het visioen
dat iemand het
zeggen wil, dat
et kunnen zien
een visioen en

Maar over het geheel genomen lijkt het ons
het best, dat de Classis een verklaring opstelt,
welke inhoudt, dat de examinandus volkomen in-
stomt met de dogmatisch-exegetische beslissingen
van de Synode van Assen en na afloop van het
examen vóór de beslissing hem deze voorlegt. Op-
dat geen verwarring ontsta, zouden wij in den
gahel van die verklaring willen zien opgenomen,
dat het hier gaat over de toepassing der belijdenis
op deze bepaalde punten. Alle gedachte als zou
men hier met een nieuw dogma hebben te doen
moet worden gekeerd. De Classis vrage instemming
met onze drie belijdenisschriften en dus ook met
de uitspraak van Assen.

Op welk examen dit thuis behoort? zoo heeft
men verder geïnformeerd.

Het veiligst gaat een Classis, als zij en bij het
praeparatoir en bij het peremptoir zulk een ver-
klaring vordert. Mocht een andere Classis haar
plicht hebben verzuimd, dan is zij in ieder geval
gwaarborgd.

En wat nu de overige punten betreft, waarover
de Synode van Assen sprak: men vergeet niet,
dat elk kerkelijk examen mede ten doel heeft zich
van de rechtzinnigheid van den examinandus te
vergewissen.

Ieder examiner heeft daartoe mede te werken.
Dat onderzoek verslapt welens in een tijd, dat
men van afwijking van de belijdenis niet hoort.
Maar thans moet het in allen ernst worden in-
gesteld.

En zou men nog wel meer zekerheid wenschen,
dan men uit de antwoorden op de vragen van
een examiner heeft verkregen, dan make ieder
lid van de Classis vrijmoedig van het recht om
navragen te stellen, gebruik.

Examinator noch examinandus mogen daarin een
belediging zien.

De bezorgdheid voor het bewaren van de kerk
bij de zuiverheid in de belijdenis kan niet hoog
genoeg worden gewaardeerd.

Inzonderheid hebben de examinatoren zich op
de hoogte te stellen van de dwalingen, welke over
de schutting van onzen kerkelijken tuin trachten
binnen te klimmen.

— Doortasten.

Onze driestreep over het Comité van Actie werd
evenals eenige daarop volgende artikelen reeds voor
ons vorig nummer persklaar gemaakt.

Wij moeten thans nog even aan denzelfden draad
voortspinnen.

En dat niet zoozeer, omdat Mr Theyse, secretaris
van het Centraal-Comité in een interview, dat hij

drakengevecht zien, en een geopenden muil met heeten
adem, en toch, als hij ontwaakt is, zich die ijselijkheden
realiseeren in een satan, die rondgaat als een engel des
lichts, niet waarneembaar voor oogen des vleesch. Men
behoeft dus geen tegenstrijdigheid te zien tusschen een
apokalyptisch visioen van een draak, die zijn staart
roert en sterren afzweept, en een duivel, die naar de
tekenende volkstaal, op kousevoeten komt. Tenslotte
kan dat heele visioen van dien geweldigen draak wel
eens niets anders willen zeggen, dan dat er een sata-
nische macht is, die op politiek en op economisch terrein
de christenen zal beschadigen. Men bedenke, dat de Bij-
bel juist dan den duivel als „draak“ schildert, wanneer
de politieke verhoudingen gewelddadig ingrijpen in de
levensbeweging der christelijke kerk; als in Rome de
troon des Satans is; als de filosofie der heidenen demoni-
sch geworden is en achter ieder beeld van den als god
vereerden keizer een demon op de loer ligt (de stam:
zien) om te turen naar wie knielt voor den goddelijken
Caesar en wie het niet wil doen,

Mogelijk acht iemand het vergeefsche moeite, deze
dingen na te pluizen.

Toch is dit alles geen monnikenwerk.

Want het leert ons twee dingen.

Het zegt ons allereerst, dat zelfs deze wel zeer expres-
sieve, plastisch-beeldende naam van den geest van den
opstand, ons nog niets leeren kan zonder dat bij het
„onderwerp“: „draak“ ook nader „het gezegde“ komt.
Reeds eerder merkten wij bij een anderen naam dit op.
Zelfs de naam, die het scherpst illustreert, die het klaarst
tot de verbeelding spreekt, die ook het gemakkelijkst,
maar wij zouden denken, is te ontleden, zelfs die naam
dwingt ons tot de nusterste opmerkzaamheid, en zegt ons:
de draak en het drakengevecht kan voor de deur liggen
en ge weet het niet. Ook omtrent den draak en zijn ge-
weld kan slechts de geestelijke mensch in de uren van
zijn waken tot God de ware wijsheid leeren. Niet het
inzicht in de mythologieën der volkeren, maar alleen de
verlichting van den Geest der profetie, kan ons tot den
waren zin der Schriften doen doordringen, als zij van
den draak spreken en van zijn geweld. Ook hier spreekt
de Bijbel het Woord Gods tegenover het woord der
mensen; en niet de Hellenistische drakenverbeeldin-
gen, noch de Babylonische gigantomachieën, maar alleen
het inzicht in de eigenaardigheden van het Woord Gods
tegenover het woord der mensen kan den zin der
Schriften ons doen grijpen.

En daar raken we dan ook het tweede, dat we hier
naar voren brengen. Hoe heeft men niet gepoogd, den
„draak“ van Openbaring 12, 13, 16, 20 thuis te brengen
onder de mythologische fantasieën van de oostersche
wereld! Het aantal onderstellingen is hier legio. Men
heeft gezegd, dat de „draak“ van de Openbaring vast
en zeker niets anders was dan het monster van den

met een journalist van de „N. R. Ct.“ had, sprak
van een schijnbare rust, welke bij de „synodale
partij“ (!) was ingetreden en waarachter hij „tacti-
sche opzet“ zocht.

Ook niet, omdat Dr G. in de „Overtoomsche
Kerkbode“ op zijn prikkelende manier bewaarde,
dat „men“ wel jongere predikanten bemoeilijkt,
maar oudere „van wie vrijwel ieder weet, dat zij
zich niet aan de Asser beslissing „conformeerden“,
ongemoeid laat en eindigde met de spottende ont-
boezeming, „och, nu men Dr Geelkerken meent
kwijt te zijn, komt het er met die handhaving van
het Schriftgezag voorloopig niet zoo precies op
aan. Hoofdzak is, dat de beroering en de veront-
waardiging maar zoo gauw mogelijk gesust en ge-
stild wordt. Over enkele jaren kan men dan op
zijn gemak een nieuw „offer“ kiezen, als de hand-
having van de machtspositie der „voormannen“
opnieuw een auto-da-fé noodzakelijk maakt“.

Wij plaatsen zulke uitingen liefst maar zonder
commentaar.

Doch er heeft zich sinds een concreet geval
voorgedaan.

De kerk van Halfweg heeft bij de Classis het
volgende voorstel ingediend:

De classis Haarlem der Gerel. Kerken,
kennis genomen hebbende van de oprichting van
een centraal comité van advies en leiding voor hen,
die bezwaard zijn door de besluiten der Asser Synode,
van oordeel, dat dit comité in de gegeven om-
standigheden ontoelaatbaar is in de Gereformeerde
Kerken,

vernomen hebbende, dat de predikanten H. C. van
den Brink te Zandvoort en J. C. Brussaard te Bloemendaal

1o. zitting hebben in bovengenoemd centraal co-
mité („De Nederlander“ van 10 April 1926).

2o. redacteur of verantwoordelijk medewerker zijn
van „Woord en Geest“, dat het feitelijk orgaan van
dit comité en de daardoor geleide beweging is ge-
worden („Woord en Geest“ van 16 April 1926).

sprekt als haar gevoelen uit, dat geen predikant
der Gereformeerde Kerken in bovengenoemd comité
zitting behoort te hebben, of als redacteur of ver-
antwoordelijk medewerker aan bovengenoemd blad
behoort te zijn verbonden,

en besluit, de kerkoraden te Zandvoort en te Bloemendaal
dringend te verzoeken bij hun predikanten
te informeerden naar de juistheid van deze berichten
en, zoo deze dingen alzo zijn, hen ernstig te ver-
manen hunne relaties tot genoemd comité en blad
te verbreken.

De formuleering van dit voorstel kunnen wij
best nitschakelen.

De zaak vraagt onze belangstelling.

En dan kunnen wij niet anders oordeelen, dan

chaos en van de chaotische duisternis uit de babylonische
verbeelding: Tiamat, die immers door den goeden god
Mardoeek verslagen is. Zoo zou het bijbelsch visioen van
den draak, die tegen Gods „hemelkoningin“ dreiging en
moord blaast, eigenlijk niets anders zijn dan een copie
van een babylonische kosmogonie: de draak-Tiamat is
dan de leelijke, duistere macht van den chaos, en daar-
tegenover staat dan de macht van het goede. En ande-
ren zijn even spoedig klaar met hun bewering, dat de
„draak“ van Openbaring 12 een christelijke editie van
den Python der Grieken, of van Musruss der Babylo-
niers, of van Nzi Dahala in Iran, of van Typhon in
Egypte, of van Behemoth en Leviathan in Israel is.
Waarbij dan ook over dien Leviathan en over Behemoth
en over de andere monsters, die het Oude Testament
noemt, de beweringen en de hypothesen niet meer te
tellen zijn. Ook hier geldt het: zooveel hoofden, zooveel
zinnen. De een weet heel zeker, dat de schrijver van
Openbaring 12 aan Tiamat en Mardoeek gedacht heeft.
Een tweede is overtuigd, dat Openbaring 12 het verhaal
van de opkomst van den Christus in de wereld ontleend
heeft aan het bericht (uit de Grieksche fabelleer) van
de geboorte van Apollo; want de vrouw, die baart, is
Apollo's moeder Leto, en haar kind, Apollo, heeft im-
mers den draak, Python, gedood? Weer een derde weet
heel secuur, dat de draak dezelfde is als „Armilus“, een
joodsche benaming voor den Anti-christ. En een vierde
tobt nog onder het inderdaad op dit standpunt moeilijk
vraagstuk, of die draak nu van de Perzen, de Iraniers,
de Babyloniërs, de Egyptenaren, de Grieken, afkomstig
is, of van nog weer anderen. En een vijfde gaat niet
zoozeer in de breedte de volkerenwereld afzoeken, om
uit hun fabelleer en godenhistories den draak af te lei-
den, maar hij zoekt in de hoogte de sterren af en ontdekt
in den draak een sterrenbeeld of een natuurkracht; h.v.
den beheerscher van den wintertijd, die het licht vijandig
is, en daarom symbool der booze, duivelsche, anti-god-
delijke macht.

Maar tegenover al deze onderstellingen, houden wij
vol, dat de bijbel zelf een eigen inhoud legt in
het visioen en een eigen beteekenis hecht aan den
naam van den grooten draak. En wij wezen
juist op de mogelijkheid, dat het drakengevecht
toch wel heel geleidelijk en schier onmerkbaar zich kan
verheffen tegen Gods wereldbestuur, omdat juist daarin
het principieel verschil ligt tusschen de gigantoma-
chieën (de gevechten van reusachtige draken en mon-
sters) in de heidensche religies en het drakenvisioen in
het laatste bijbelboek. Bij de heidenen vindt de rene
draak een ander uiterlijk groot-waarneembaar monster
tegenover zich. In den Bijbel evenwel heeft de draak
God tegenover zich (dien niemand ziet), of de vrouwe
(maar die vlucht in de woestijn en er is geen sprake
van een catastrofe, die het heele uitwendig beroert), of
ook het kind der vrouwe (maar dat kind begint ook geen

dat de kerkeraad van Halfweg dient geprezen van-
wege zijn moed om deze zaak aanhangig te maken.

Men onderschatte dien moed niet.

Door zoo op te treden stelt hij zich bloot aan
allerlei verwijten van onverdraagzaamheid.

En toch staat deze kerkeraad in zijn recht en
is het juist de plicht der liefde om aan onge-
wenschte toestanden, indien zij werkelijk bestaan,
een einde te maken.

Heeft een predikant een gravamen, hij betrede
den kerkelijken weg.

Maar hij doe niet mee aan een onkerkelijke actie,
die bewust of onbewust bedoelt, dat onze kerken
zullen gaan wroeten in eigen ingewand.

En indien hij toch die onkerkelijke actie blijft
steunen, dan hebben plaatselijke kerk en kerkver-
band in te grijpen.

— Nieuwe gevallen.

Na de afzetting van Dr G. hebben zich eenige
nieuwe gevallen, welke in kerkelijke behandeling
kwamen, voorgedaan.

Het eerste geval liep gunstig af.

De legerpredikant Petersen verklaarde voor de
Classis Winschoten zijn volkomen instemming met
de besluiten van Assen, erkende zijn schuld wegens
zijn optreden in de schismatische kerk van Amster-
dam-Zuid en beloofde zich voortaan voor zulke
fouten te zullen hoeden.

Daarmede is deze kwestie gelukkig afgedaan.

Maar minder gunstig staat het er met een an-
dere voor.

De W. E. van Duin had reeds eenige malen
„vacantie“ gekregen, wijl hij eenige vragen, hem
door zijn kerkeraad in verband met dien eenen
genabuurde gemeente gedaan, niet ten genoegen had
beantwoord.

Thans zijn deze vragen publiek geworden.

1. Zijt Gij genegen aan de jongelui, die Belij-
denis des Geloofs zullen afleggen, te vragen of zij
het Scheppings- en Paradijsverhaal kunnen aanvaar-
den, gelijk het in den Bijbel staat?

2. Zijt Gij in Utrecht geweest op die protest-ver-
gadering, gevoerd tegen de besluiten der Synode?

3. Willt Gij U van nu af volkomen onthouden om
deel te nemen aan eenige actie, te voeren en die
zou kunnen gevoerd worden tegen de Synodale be-
sluiten op de Synode, te Assen gehouden, zoowel
in als buiten deze gemeente?

4. Zijt Gij volkomen bereid om op de eerste en
volgende classicale vergaderingen in de zaak-Geelker-
ken tegen de Synodale besluiten, U te houden aan
de eventueel door den kerkeraad te nemen besluiten?

Op twee ervan luidde zijn antwoord bevestigend.
Maandag 26 April werd in overleg met de Depu-

zichtharen kamp tegen den draak, want het wordt weg-
gerukt tot Gods troon, en valt dus buiten het bereik
van den heeten adem van den drakenmuil: Christus'
hemelvaart onttrok hem aan Satans invloed).

Wat ons dus van dien naam „draak“ blijft is dit:
dat de bijbel de dingen zegt op eigen wijze; dat de draak
voor het oog des geloofs een ontzaglijke macht heeft,
maar dat men die nog niet kan zien in het uitwendige;
dat hij geen antipode is tegen God of tegen de kerk of
tegen den Zoon der kerk, Christus, omdat Openb. 12
geen drakenstrijd opvoert, waarin twee gelijkwaardige
draken-monsters elkaar naar de keel vliegen. In Gods
wijde wereld is de draak niet (als bij de heidenen) een
contra-god, niet een tegen-candidaat naar de hegemonie,
niet een anti-heer; maar hij is knecht, slaaf, hij is toch
„de deserteur“, die wel de trom kan roeren, wel met
zijn staart sterren afrukken kan (in visionairen stijl ge-
zegd), maar die het niet zoo ver brengt, dat God of
Gods bruid of Gods Zoon als gelijkwaardige macht te-
gen hem den strijd opent. Want de draak ontmoet geen
tegen-draak. De draak is immers ook maar „Belial“:
ijdelheid; geen positief beginsel, niet een macht, die
opweegt tegen die andere, waartegenover hij zich vij-
andig gesteld heeft. O, er is muziek in het spreken, er
is ook muziek in het zwijgen van den bijbel.

Er is krijgsmuziek in de roering van den draken-
staart, die sterren afslaat. Maar er is vredesverkon-
ding in de ontdekking, dat de draak in den Bijbel, an-
ders dan in heidensche mythen, geen contra-draak tegen
zich heeft. Want God is één; de duivelen gelooven het
ook, en zij sidderen. Wie sidderet het meest? Niet die zijn
Rechter hoort donderen, maar die hem hoort zwijgen.
Niet, die zijn Koning hoort roepen om den strijdwagen
voor den oorlog, maar die ontdekt, dat Hij zich te hoog
acht voor een tweegevecht als gelijke tegen gelijke.

De draak rukt sterren af, o ja, het staat er.

Maar dat kan in alle stilte gebeuren, zonder dat de
aarde schokt en trilt op haar grondvesten. En wie dat
een vreemd evangelie vindt, die moet ook niet zoo ge-
wichtig kijken, als een tijdgenoot zegt: als ik op de
aarde met mijn voet stamp, dan wordt het op Sirius
bemerkt.¹⁾

Want wie zulk een uitlating aanhoort met eerbied,
die moet ook gaan gelooven, dat de bijbel van draken
spreken kan, zonder dat hij met Babel iets te doen heeft,
of een duivel zou willen prediken, die komt met uiterlijk
gelaat. Als hij hier een werk Gods breekt, wel dan heeft
Sirius... dan raakt het de sterren. Waarom niet?

Want de VERBORGENHEID der ongerechtigheid
wordt alreede gewrocht. En de „draak“ zal daar niets
aan veranderen. Babel en Bijbel zijn twee. Het Woord
Gods is niet het woord der menschen.

K. S.

¹⁾ Ernst Troeltsch, „Glaubenslehre“, 1925, 259. München-
Leipzig, Duncker & Humblot.